

ผลของการพัฒนารูปแบบการบันทึกทางการแพทย์ของพยาบาล หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม
โรงพยาบาลท่าสองยาง
Effect of development of a Nurse'Note model in Pediatric Ward
Thasongyang Hospital

อัมพันธ์ชญา ปัญญาตา¹

ณัฐพล เจริญพันธ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัญหา ความจำเป็นในการบันทึกทางการแพทย์ และแนวทางการพัฒนารูปแบบการบันทึกทางการแพทย์ของหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม จากนั้นสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์ นำไปทดลองศึกษาผลการใช้รูปแบบบันทึกทางการแพทย์ และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์ของหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพ 12 คนและแบบบันทึกทางการแพทย์ของหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม จำนวน 120 ฉบับ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่รูปแบบบันทึกทางการแพทย์ด้วยคอมพิวเตอร์ (template) แบบประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์ ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากใช้รูปแบบบันทึกทางการแพทย์ด้วยคอมพิวเตอร์ ปฏิบัติถูกต้องตามเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 86.57 ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 13.43 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์อยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X}=4.02$,SD=.65 สรุปได้ว่า แบบบันทึกทางการแพทย์ด้วยคอมพิวเตอร์ (template) ของหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมจะช่วยเพิ่มคุณภาพของการบันทึกทางการแพทย์และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดูแลผู้ป่วยต่อไป ดังนั้น ควรนำแบบบันทึกทางการแพทย์ด้วยคอมพิวเตอร์ (template) มาใช้บันทึกทางการแพทย์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบันทึกทางการแพทย์

คำสำคัญ: การบันทึกทางการแพทย์, แบบบันทึกทางการแพทย์ด้วยคอมพิวเตอร์, คุณภาพการบันทึก

Abstract

This research is a Research and Development study aimed at investigating the situation, problems, and the necessity of nursing documentation, as well as developing a nursing documentation format for the pediatric ward. Subsequently, a nursing documentation format was created and validated, followed by a study of its implementation and an

¹ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ งานการพยาบาลผู้ป่วยใน (หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม) กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลท่าสองยาง e-mail : mam_4257@hotmail.com

² พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ งานการพยาบาลผู้ป่วยใน (หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม) กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลท่าสองยาง e-mail : Natthaphol471020@gmail.com

evaluation of satisfaction towards the nursing documentation format in the pediatric ward. The sample group consisted of 12 professional nurses, and the nursing documentation format of the pediatric ward totaling 120 copies. Experimental tools included computerized nursing documentation templates and satisfaction assessment forms regarding the nursing documentation format. The study found that after implementing computerized nursing documentation templates, adherence to standards reached 86.57%, while non-adherence was 13.43%. Satisfaction with the nursing documentation format was high (mean = 4.02, SD = 0.65). In conclusion, the computerized nursing documentation templates in the pediatric ward improve the quality of nursing documentation and provide maximum benefits for patient care. Therefore, using computerized nursing documentation templates is recommended to enhance the efficiency of nursing documentation.

Keywords: nursing recording, computerized nursing record form, recording quality

บทนำ

บันทึกทางการแพทย์พยาบาลเป็นเอกสารสำคัญที่แสดง ถึงการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล การประเมินสภาพอาการเปลี่ยนแปลง การจัดการแก้ไข และรายงานความก้าวหน้าของผู้ป่วยในแต่ละเวร และยังใช้ สื่อสารกันทั้งในทีมพยาบาลและทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจตรงกัน เพื่อร่วมกันดูแลผู้ป่วยไปในทิศทางเดียวกันและเกิดความต่อเนื่อง บันทึกทางการแพทย์พยาบาลจึงเป็นเครื่องมือ ในการประกันคุณภาพทางการแพทย์พยาบาล ซึ่งในทางกฎหมาย ระบุไว้ว่าสิ่งใดที่บันทึกถือว่าได้ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลนั้นๆ บันทึกทางการแพทย์พยาบาลจึงใช้เป็นหลักฐาน ในการยืนยันและปกป้องพยาบาลได้ ดังนั้น การบันทึกทางการแพทย์พยาบาลจึงต้องใช้ความรู้หลายๆด้าน ในการนำข้อมูลมาบันทึกให้มีคุณภาพสอดคล้องกับที่ปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลจริง (คะเนิงนิตย์ มีสุวรรณค์,2562) การบันทึกทางการแพทย์พยาบาล เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพพยาบาล และเป็นหัวใจของการปฏิบัติการพยาบาล เอื้ออำนวยต่อการนำแผนการพยาบาล และทฤษฎีทางการแพทย์พยาบาล มาใช้ภายใต้ขอบเขตของวิชาชีพ (เพ็ญจันทร์ แสนประสาน, 2560)

โรงพยาบาลท่าสองยางเป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาด 60 เตียง มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยการปฏิบัติตามมาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพที่เน้นการพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วย ผ่านการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล โดยสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล(สรพ.) ในเดือนมิถุนายน 2566 ได้ผ่านการรับรองคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยในมาตรฐานตอนที่ 2 ระบบงานสำคัญของโรงพยาบาล ข้อ 2.2 หมวด ข ปฏิบัติการพยาบาล พยาบาลให้การพยาบาลด้วยความเคารพในสิทธิ ผู้ป่วยและจริยธรรมวิชาชีพ โดยมีการประสานความร่วมมือกับวิชาชีพอื่น พยาบาลให้การพยาบาลบนพื้นฐานของการใช้หลักฐานทางวิทยาศาสตร์และมาตรฐาน วิชาชีพพยาบาลที่ทันสมัย พยาบาลใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลบุคคล ครอบครัว และชุมชนที่สอดคล้องกับภาวะสุขภาพ วิถีชีวิต และบริบททางสังคม ของผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องโดยวางแผนการดูแลต่อเนื่อง ตั้งแต่แรกรับจนหลังจำหน่าย ร่วมกับทีมสุขภาพ ผู้ป่วย/ครอบครัว ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับบริการที่มีคุณภาพสูง ผสมผสานและเป็นองค์รวม (สรพ.,2565)

กลุ่มการพยาบาลโรงพยาบาลท่าสองยางมีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการบันทึกทางการแพทย์ ให้มีคุณภาพและมาตรฐานมีเป้าหมายผ่านเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพจากผู้ตรวจ ประเมินภายนอก อาทิ เช่น สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สภาการพยาบาลและสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาลและได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพบันทึกทางการแพทย์ การเขียนบันทึกทางการแพทย์ มีการพัฒนารูปแบบจากการเขียนแบบบอกเล่ามาเป็น ใช้กระบวนการพยาบาลในรูปแบบชี้เฉพาะ (FOCUS CHARTING) ในปี 2559 จากการตรวจสอบคุณภาพการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลในหอผู้ป่วยใน ซึ่งประกอบด้วย หอผู้ป่วย กุมารเวชกรรม หอผู้ป่วยผู้ใหญ่และหอผู้ป่วยหลังคลอด โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ความสมบูรณ์ของการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลในปี 2563 ได้คะแนนร้อยละ 62.89 ปี 2564 ได้คะแนนร้อยละ 75.56 และปี 2565 ได้คะแนนร้อยละ 73.76 (สรุปผลงานประจำปีรพ.ท่าสองยางประจำปี 2566) จากการทบทวน พบว่า ประเด็นปัญหาที่สำคัญที่ทำให้คะแนนการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 คือ ไม่มีการให้ข้อมูลที่จำเป็น เช่นการเจ็บป่วย การให้คำปรึกษา การดูแลสุขภาพ การแก้ไขปัญหาสุขภาพ ไม่มีการเตรียมความพร้อมเพื่อกลับบ้าน ลายมืออ่านไม่ออก ปัญหาไม่ครอบคลุม ตั้งแต่แรกรับจนจำหน่าย เป็นต้น

ในปี 2566 โรงพยาบาลท่าสองยางได้มีนโยบายเปลี่ยนมาใช้ ระบบ IPD PAPERLESS เพื่อพัฒนาคุณภาพการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการใช้แบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาลด้วยคอมพิวเตอร์(template) และเปรียบเทียบผลของการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลก่อนและหลังการใช้แบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาลด้วยคอมพิวเตอร์(template)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัญหา และความจำเป็น ในการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล และแนวทางการพัฒนารูปแบบการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม
3. เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอน การดำเนินการ วิจัย 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสถานการณ์ ปัญหาและความจำเป็นในการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล

การพัฒนาอยู่ในเดือนช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ.2566 จนถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ.2567

1. ประชากร

- 1.1 พยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลท่าสองยาง จำนวน 12 คน

1.2 เวนระเบียนผู้ป่วยที่นอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาลและแพทย์จำหน่ายออกจากโรงพยาบาลก่อนการพัฒนาในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2566 จำนวน 120 ฉบับและเวาระเบียนผู้ป่วยที่นอนพักรักษาในโรงพยาบาลและแพทย์จำหน่ายออกจากโรงพยาบาล หลังการพัฒนาในเดือนช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ.2566 จนถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ.2567 จำนวน 120 ฉบับ

2.กลุ่มตัวอย่าง

2.1 เลือกแบบเจาะจง พยาบาลวิชาชีพหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม จำนวน 12 คน

2.2 บันทึกทางการพยาบาลของผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลท่าสองยาง ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณ 120 ฉบับ เลือกโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย แบบบันทึกทางการพยาบาลทางคอมพิวเตอร์(template)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ

2.1 แบบประเมินคุณภาพบันทึกทางการพยาบาลตามเกณฑ์ตรวจประเมินคุณภาพการบันทึกเวาระเบียนของ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติร่วมกับสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (2563) ประกอบด้วย 9 เกณฑ์การประเมิน คือ (1).การบันทึกอาการแรกรับ(2).การบันทึกอาการให้ยา (3)การวินิจฉัยการพยาบาล (4.)การวางแผนการพยาบาล (5). การประเมินผลหลังการให้การพยาบาล (6).บันทึกมีความต่อเนื่อง (7).การลงนาม วัน เดือน ปี เวลา(8). ลายมือสามารถอ่านได้ง่าย และ (9)การวางแผนการจำหน่าย

2.2 แบบประเมินความพึงพอใจของพยาบาลที่มีต่อแบบบันทึกทางการพยาบาลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตึกผู้ป่วยใน

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจของพยาบาลเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการบันทึกทางการพยาบาล

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเอาแนวปฏิบัติที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบความถูกต้องและความตรงของเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน หาค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา Index of item objective congruence (IOC) ของทุกแบบสอบถาม ได้เท่ากับ 0.91

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการพิจารณาและได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก เลขที่ TAKREC No.014/2566

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตทำวิจัยและขอเอกสารรับรองการวิจัยในมนุษย์จาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตากและทำหนังสือขออนุญาตดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูลในการวิจัย
2. ทบทวนเวชระเบียนผู้ป่วยที่นอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาลและแพทย์จำหน่ายออกจาก โรงพยาบาลก่อนการพัฒนาในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2566 จำนวน120 ฉบับ
3. การพัฒนารูปแบบการบันทึกทางการแพทย์ด้วยคอมพิวเตอร์(template) โรงพยาบาล ทำสองอย่าง
4. จัดประชุมพยาบาลวิชาชีพกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำความเข้าใจใน กระบวนการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการบันทึกทางการแพทย์ หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลท่าสองยาง พร้อมทั้ง ให้ความรู้ เรื่อง การบันทึกทางการแพทย์และรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์ด้วยคอมพิวเตอร์(template)
5. ศึกษาผลของการใช้แบบบันทึกทางการแพทย์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้เวชระเบียนผู้ป่วยที่มา รักษาและจำหน่ายในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลท่าสองยาง ที่รับใหม่ระหว่างช่วงตุลาคม 2566 ถึง กุมภาพันธ์ 2567 ที่มีวันนอนมากกว่า 48 ชั่วโมง จำนวน 120 ฉบับ
6. ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อแบบบันทึกทางการแพทย์ด้วยคอมพิวเตอร์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 5.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติพรรณนา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ
- 5.2 ข้อมูลที่ได้จากการประเมินคุณภาพแบบประเมินคุณภาพการบันทึกทางการแพทย์ก่อน และหลังการพัฒนานำมาเปรียบเทียบและหาค่าร้อยละของความแตกต่าง
- 5.3 แบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ผลของการพัฒนารูปแบบการบันทึกทางการแพทย์ หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลท่าสองยาง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยและกำหนดแนวทางการอภิปรายผลไว้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การประเมินคุณภาพการบันทึกทางการแพทย์ หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม โรงพยาบาล

ท่าสองยาง

ส่วนที่ 3 การประเมินระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์ หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลท่าสองยาง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของพยาบาลงานผู้ป่วยใน หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลท่าสองยาง
 ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของพยาบาลงานผู้ป่วยในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลท่าสองยาง
 จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา(n=12)

รายละเอียดของข้อมูล	จำนวน(12คน)	ร้อยละ(100)
เพศ		
หญิง	12	100
รวม	12	100

อายุ(ปี)

20-25	4	33.33
26-30	5	41.67

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของพยาบาลงานผู้ป่วยในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลท่าสองยาง
 จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา(n=12) ต่อ

รายละเอียดของข้อมูล	จำนวน(12คน)	ร้อยละ(100)
31-35	2	16.67
36-40	1	8.33
รวม	12	100

สถานภาพสมรส

โสด	11	91.67
คู่	1	8.33

รวม	12	100
-----	----	-----

ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี	12	100
-----------	----	-----

รวม	12	
-----	----	--

ประสบการณ์ปฏิบัติงาน (ปี)

0-3	4	33.33
-----	---	-------

4-7	5	41.67
-----	---	-------

8-10	1	8.33
------	---	------

มากกว่า 10	2	16.67
------------	---	-------

รวม	12	100.00
-----	----	--------

ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานตักผู้ป่วยใน(ปี)

1-3	4	33.33
-----	---	-------

4-7	5	41.67
8-10	1	8.33
มากกว่า 10	2	16.67
รวม	12	100

จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงทั้งหมด ร้อยละ 100 มีอายุเฉลี่ย 28.5 ปี อยู่ในช่วง 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมา คือช่วงอายุ 20-25 ปี, ช่วงอายุ 31-35 ปี และช่วงอายุ 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33, 16.67 และ 8.33 ตามลำดับ สถานภาพเป็นโสด มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.67 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 100 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ช่วง 4-7 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.66 รองลงมา คือช่วง 0-3 ปี, มากกว่า 10 ปี และ 8-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33, 16.67 และ 8.33 ตามลำดับ และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานตีผู้ป่วยใน มากที่สุดคือ 4-7 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมา คือ 1-3 ปี, มากกว่า 10 ปี และ 8-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33, 16.67 และ 8.33 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพการบันทึกทางการแพทย์ของ หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม โรงพยาบาล ทำสองยาง ก่อนและหลังการพัฒนาคุณภาพ

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพการบันทึกทางการแพทย์ของ หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลทำสองยาง ก่อนและหลังการพัฒนาคุณภาพ (n=120)

รายการตรวจสอบ	การประเมินคุณภาพการบันทึกทางการแพทย์	
	ก่อนการพัฒนา (ร้อยละ)	หลังการพัฒนา (ร้อยละ)
เกณฑ์ข้อที่ 1 การประเมินแรกรับ	98.33	100.00
เกณฑ์ข้อที่ 2 การระบุปัญหาทางการแพทย์	61.67	66.67
เกณฑ์ข้อที่ 3 กิจกรรมการพยาบาล (Nursing Intervention)	40.00	70.00
เกณฑ์ข้อที่ 4 การประเมินการตอบสนองต่อการรักษาพยาบาล	40.83	70.83
เกณฑ์ข้อที่ 5 การให้ข้อมูลระหว่างการรักษาพยาบาล	5.00	78.33
เกณฑ์ข้อที่ 6 การเตรียมความพร้อมผู้ป่วยเพื่อการดูแลต่อที่บ้าน (Discharge plan)	96.67	100.00
เกณฑ์ข้อที่ 7 การประสานการดูแลต่อเนื่อง	98.33	97.50
เกณฑ์ข้อที่ 8 การจำหน่ายผู้ป่วย	98.33	100.00
เกณฑ์ข้อที่ 9 การบันทึกวันเดือนปีเวลา และการลงลายมือชื่อ	39.17	95.83
ภาพรวม	64.17	86.57

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพการบันทึกทางการแพทย์ของ หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลทำสองยาง พบว่า ภาพรวมก่อนการพัฒนา บันทึกถูกต้องตามเกณฑ์ ร้อยละ 64.17 หลังการพัฒนา บันทึกถูกต้องตามเกณฑ์ร้อยละ 86.57 โดย หัวข้อที่บันทึกได้ถูกต้องมากที่สุดคือ การประเมินแรกรับ, การเตรียมความพร้อมผู้ป่วยเพื่อการดูแลต่อที่บ้าน (Discharge plan) และการจำหน่ายผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับหัวข้อที่บันทึกได้ไม่ถูกต้องมากที่สุดคือการประเมินการตอบสนองต่อการรักษาพยาบาล, กิจกรรมการพยาบาล (Nursing Intervention) และ การระบุปัญหาทางการแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 70.83, 70.00 และ 66.67 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของพยาบาลเกี่ยวกับรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจภาพรวมของพยาบาลผู้ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมต่อแบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาล(n=12)

ความพึงพอใจ	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ
1.ช่วยให้บันทึกข้อมูลของผู้ป่วยได้รวดเร็วและถูกต้อง	4.08	0.67	มาก
2.ช่วยให้สามารถตรวจสอบอาการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็ว	3.75	0.62	มาก
3. ช่วยบันทึกเพิ่มเติมหรือปรับเปลี่ยนข้อวินิจฉัยการพยาบาลของผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็ว	4.08	0.79	มาก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจภาพรวมของพยาบาลผู้ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมต่อแบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาล(n=12)(ต่อ)

ความพึงพอใจ	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ
4.ช่วยให้บันทึกเพิ่มเติมหรือปรับเปลี่ยนแผนการพยาบาลได้เมื่อปัญหาของผู้ป่วยเปลี่ยนแปลงไปได้สะดวก	4.17	0.72	มาก
5.ช่วยให้บันทึกสรุปการจำหน่ายผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็ว	4.50	0.52	มากที่สุด
6.สะดวกและเหมาะสมกับภาระงานประจำในแต่ละเวรของท่าน	4.08	0.67	มาก
7.ช่วยให้แนวทางในการบันทึกได้ชัดเจนยิ่งขึ้น	4.25	0.62	มาก
8.ช่วยให้บันทึกการประเมินผู้ป่วยได้ครบถ้วนตามแนวคิดการพยาบาลแบบองค์รวมและครอบคลุมความเสี่ยงภัยของผู้ป่วย	4.08	0.67	มาก
9.บันทึกข้อวินิจฉัยการพยาบาลได้ครอบคลุมประเด็นปัญหาของผู้ป่วย	3.75	0.75	มาก
10.ช่วยให้เขียนแผนการพยาบาลได้ครอบคลุมทุกข้อวินิจฉัยทางการแพทย์พยาบาล	3.75	0.75	มาก
11.ช่วยให้บันทึกการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลได้ครอบคลุมทุกข้อวินิจฉัยทางการแพทย์พยาบาล	3.83	0.72	มาก
12.ช่วยให้บันทึกการประเมินผลการพยาบาลหลังจากให้การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลได้	4.08	0.67	มาก
13.ส่งเสริมให้การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลได้อย่างต่อเนื่องด้านการสื่อสาร	3.92	0.67	มาก
14.เป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างทีมกันพยาบาล	4.00	0.43	มาก
15.ส่งเสริมให้การบันทึกครบถ้วนตามขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล	4.00	0.60	มาก
16.ส่งเสริมให้การบันทึกที่ระบุชื่อสกุลผู้ป่วยรวมทั้งข้อมูลที่จำเป็นได้ถูกต้องด้านการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ	4.17	0.58	มาก
17.เอื้อต่อการบันทึกข้อมูลตามบทบาทของพยาบาลวิชาชีพได้	4.08	0.67	มาก
18.สะท้อนให้เห็นการใช้องค์ความรู้ทางการแพทย์พยาบาล	3.75	0.62	มาก
ความพึงพอใจภาพรวม	4.02	0.65	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจภาพรวมต่อแบบบันทึกทางการแพทย์ด้วยคอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, $SD=.65$) พิจารณารายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจต่อการบันทึก ช่วยให้บันทึกสรุปการจำหน่ายผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็ว ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$, $SD=.52$) รองลงมา ช่วยให้แนวทางในการบันทึกได้ชัดเจนยิ่งขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$, $SD=.62$) ช่วยให้บันทึกเพิ่มเติมหรือปรับเปลี่ยนแผนการพยาบาลได้เมื่อปัญหาของผู้ป่วยเปลี่ยนแปลงไปได้สะดวกและส่งเสริมให้การบันทึกที่ระบุชื่อสกุลผู้ป่วยรวมทั้งข้อมูลที่เป็นได้ถูกต้องด้านการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ ซึ่งสองข้อมีคะแนนเท่ากัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, $SD=.58$) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงทั้งหมด ร้อยละ 100 มีอายุเฉลี่ย 28.5 ปี อยู่ในช่วง 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมา คือช่วงอายุ 20-25 ปี, ช่วงอายุ 31-35 ปี และช่วงอายุ 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33, 16.67 และ 8.33 ตามลำดับ สถานภาพเป็นโสด มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.67 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 100 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ช่วง 4-7 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.66 รองลงมา คือช่วง 0-3 ปี, มากกว่า 10 ปี และ 8-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33, 16.67 และ 8.33 ตามลำดับ และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานตึกผู้ป่วยใน มากที่สุดคือ 4-7 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมา คือ 1-3 ปี, มากกว่า 10 ปี และ 8-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33, 16.67 และ 8.33 ตามลำดับ ผลการประเมินคุณภาพการบันทึกทางการแพทย์พบว่า ภาพรวมก่อนการพัฒนา บันทึกถูกต้องตามเกณฑ์ ร้อยละ 64.17 สภาพและปัญหาในการบันทึกทางการแพทย์ของหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม พบประเด็นคือ การระบุปัญหาทางการแพทย์ไม่ครบถ้วน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกิจกรรมการพยาบาลและการประเมินการตอบสนองต่อการรักษาพยาบาล รวมทั้งการบันทึกที่เขียนด้วยลายมืออ่านไม่ออก จะส่งผลให้คะแนนคุณภาพการบันทึกมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับจिरาพร ใจดี (2560) การศึกษาคุณภาพการบันทึกทางการแพทย์ในหอผู้ป่วยเฉียบพลัน โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา พบปัญหาเรื่อง การบันทึกไม่ครบถ้วน บันทึกไม่ตรงกับความเป็นจริง และลายมืออ่านไม่ออก ภายหลังการพัฒนา บันทึกถูกต้องตามเกณฑ์ร้อยละ 86.57 โดย หัวข้อที่บันทึกได้ถูกต้องมากที่สุดคือ การประเมินแรกรับ, การเตรียมความพร้อมผู้ป่วยเพื่อการดูแลต่อเนืองที่บ้าน (Discharge plan) และการจำหน่ายผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับหัวข้อที่บันทึกได้ไม่ถูกต้องมากที่สุดคือ การประเมินการตอบสนองต่อการรักษาพยาบาล, กิจกรรมการพยาบาล (Nursing Intervention) และการระบุปัญหาทางการแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 70.83, 70.00 และ 66.67 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับฉันทิภา แสงกิตติไพบูลย์ พัฒนาระบบบันทึกทางการแพทย์ด้วยคอมพิวเตอร์สำหรับผู้ป่วยมะเร็ง ศูนย์มะเร็งลพบุรี ผลพัฒนาระบบบันทึกทางการแพทย์ด้วยคอมพิวเตอร์ประกอบด้วย วิธีการบันทึก แบบบันทึก และคู่มือการใช้ระบบบันทึกทางการแพทย์ตามกระบวนการพยาบาลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งทำให้สามารถบันทึกได้ง่าย สะดวก ครอบคลุมความต้องการของผู้ป่วยแบบองค์รวมและต่อเนื่อง และค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพของการบันทึกทางการแพทย์และประโยชน์ของระบบบันทึกโดยรวมหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนาระบบบันทึกทางการแพทย์ด้วยคอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจภาพรวมต่อแบบบันทึกทางการแพทย์ด้วยคอมพิวเตอร์ของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, $SD=.65$) พิจารณารายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจต่อการบันทึก ช่วยให้บันทึกสรุปการจำหน่ายผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็ว ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$, $SD=.52$) รองลงมาคือ ช่วยให้แนวทางในการบันทึกได้ชัดเจนยิ่งขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$

,SD.=.62) ,ช่วยให้บันทึกเพิ่มเติมหรือปรับเปลี่ยนแผนการพยาบาลได้เมื่อปัญหาของผู้ป่วยเปลี่ยนแปลงไปได้สะดวกและส่งเสริมให้การบันทึกที่ระบุชื่อสกุลผู้ป่วยรวมทั้งข้อมูลที่เป็นได้ถูกต้องด้านการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ ซึ่งสองข้อมีคะแนนเท่ากัน อยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.17$,SD.=.58) ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับจันทร์ทิวา เจียรณัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมบันทึกทางการพยาบาลในระดับมาก (mean= 39.94, S.D. = 5.51, range=30-50)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของการบันทึกทางการพยาบาล โดยใช้แบบบันทึกทางการพยาบาลด้วยคอมพิวเตอร์ (template) ของหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม มีคุณภาพสูงกว่าก่อนการพัฒนา สอดคล้อง กับฉันทา แสงกิตติไพบูลย์ ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการบันทึก ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความถูกต้องแม่นยำ เช่นเดียวกับการศึกษาของเพียรจิตต ภูมิสิริกุล และคณะคุณภาพบันทึกทางการพยาบาลหลังการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับบันทึกทางการพยาบาลผัดตุงสูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับบันทึกทางการพยาบาลผัดตุงมาใช้ ช่วยให้การส่งต่อข้อมูลผู้ป่วยเป็นไปอย่างรวดเร็วและถูกต้อง ผลการวิเคราะห์เรื่องความพึงพอใจกลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจภาพรวมต่อแบบบันทึกทางการพยาบาลด้วยคอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับจันทร์ทิวา เจียรณัย.(2565).ความพึงพอใจต่อแบบบันทึกทางการพยาบาลด้วยคอมพิวเตอร์ของพยาบาลในโรงพยาบาล พบว่าพยาบาลมีความพึงพอใจต่อแบบบันทึกทางการพยาบาลด้วยคอมพิวเตอร์มากกว่าแบบกระดาษ ระบบบันทึกทางการพยาบาลด้วยคอมพิวเตอร์มีข้อดีหลายประการ เช่น ใช้งานง่าย สะดวก รวดเร็ว และถูกต้องจำเป็นต้องมีการพัฒนาและฝึกอบรมพยาบาลเกี่ยวกับการใช้ระบบบันทึกทางการพยาบาลด้วยคอมพิวเตอร์ จากผลการวิจัยสรุปได้ว่าการบันทึกทางการพยาบาลโดยใช้แบบบันทึกทางการพยาบาลด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นการบันทึกที่ทำให้คุณภาพการบันทึกทางการพยาบาลเพิ่มขึ้นในทุกด้าน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยเพื่อการพัฒนา

หากจะมีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรจะ

1. ผู้บริหารทางการพยาบาลควรขยายผลการจัดทำแบบบันทึกทางการพยาบาลด้วยคอมพิวเตอร์ (template) ไปยังหอผู้ป่วยใน ได้แก่ หอผู้ป่วยใหญ่ หอผู้ป่วยพิเศษ และหอผู้ป่วยหลังคลอดเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาล
- 2.เจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม ควรร่วมกันจัดทำแบบบันทึกทางการพยาบาลด้วยคอมพิวเตอร์ (template) เพิ่มโรคสำคัญให้ครอบคลุม 5 อันดับโรค
3. ระดับผู้ปฏิบัติ ควรมีการเพิ่มสมรรถนะการบันทึกทางการพยาบาล โดยมีการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรทางการพยาบาล ในแต่ละกลุ่มโรคสำคัญเพื่อให้การพยาบาลผู้ป่วยและบันทึกได้เหมาะสม
4. ในบริบทโรงพยาบาลที่มีชาวเขา ชนเผ่ากะเหรี่ยง ไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ ควรจัดทำแผ่นพับและจัดทำวีดิทัศน์ สำหรับสอนในระหว่างที่นอนโรงพยาบาล และเมื่อกลับบ้าน ในโรคที่สำคัญ 5 อันดับโรคของหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม

5.โรงพยาบาลควรจัดตั้งทีมที่สามารถให้คำปรึกษาด้านการบันทึกทางการแพทย์ มีการติดตาม ประเมินผลและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณนายแพทย์รัชชัย ยิ่งทวีศักดิ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลท่าสองยาง คุณอภิรดี พญาพรหม หัวหน้ากลุ่มการพยาบาลท่าสองยาง ที่สนับสนุนการทำวิจัย ดร.ปราโมทย์ เลิศขามป้อม ที่ปรึกษางานวิจัย และเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม ที่มีส่วน ช่วยให้งานวิจัยสำเร็จไปด้วยดี

บรรณานุกรม

- คณิงนิตร์ มีสุวรรณ.(2562).ผลของการบันทึกทางการแพทย์แบบชี้เฉพาะหอผู้ป่วยหญิง โรงพยาบาล โคนกสำโรง จังหวัดลพบุรี. *วารสารโรงพยาบาลสกลนคร*,22(3),66-76.
- จิตาภา ปิติพัฒน์, & รินทร์ลภัส ไสยันต์. (2020). การพัฒนาคุณภาพการบันทึกทางการแพทย์แผนก ผู้ป่วยใน โรงพยาบาลภูหลวง จังหวัดเลย.
- จิราพร ใจดี.(2560).การศึกษาคุณภาพการบันทึกทางการแพทย์ ในหอผู้ป่วยเฉียบพลัน โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์ทิรา เจียรณัย.(2557). การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อบันทึกทางการแพทย์แบบกระดาษและแบบ อิเล็กทรอนิกส์. *วารสารการพยาบาลและเทคโนโลยี*, 17(2), 129-140.
- ดวงแก้ว พรรณพราว, & นงเยาว์ มีเทียน. (2020). การพัฒนาแบบบันทึกการดูแลผู้รับบริการหลัง ได้รับยาระงับความรู้สึกในห้องพักฟื้น โรงพยาบาลมหาสารคาม. *วารสารโรงพยาบาล มหาสารคาม*, 17(2), 85-93.
- นราทิพ อุดแก้ว, ธงทิพย์ วัฒนชัย, เพชรา ประทับช้าง, & จันทิมา นวะมะวัฒน์. (2023). การพัฒนา โปรแกรมการพยาบาล ผู้ป่วยเด็กปอดอักเสบด้วย E-Nursingในหอผู้ป่วย. *วารสารแพทย์ เขต 4-5*, 42(2), 237-256.
- นิตรา เกษลี. (2021). การพัฒนาแบบบันทึกทางการแพทย์ผู้ป่วยกลุ่มอาการปอดอักเสบแผนก ผู้ป่วยในโรงพยาบาลคำตากล้า จังหวัดสกลนคร. *วารสารสุขภาพและสิ่งแวดล้อมศึกษา*, 6(4),57-66.
- ปาลิตา พูลเพิ่ม, นงเยาว์ มีเทียน, & อภิญญา วงศ์พิริโยธา. (2022). ปัญหาและความต้องการการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล ในโรงพยาบาล สุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม*, 19(2), 88-99.
- ปิยฉัตร บุญสุนิต. ผลการใช้โปรแกรมการจำแนกการปฏิบัติการพยาบาล ในระดับสากลต่อคุณภาพ การบันทึกการพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดอุดตันเรื้อรัง : กรณีศึกษา : โรงพยาบาลเบตง จังหวัด ยะลา.
- พรพีไล นิยมถิ่น. (2018). ผลของการใช้แบบการบันทึกทางการแพทย์ ขณะส่งต่อผู้ป่วยที่พัฒนาขึ้นต่อ คุณภาพการส่งต่อและความพึงพอใจของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด่านซ้าย จังหวัดเลย. *วารสารการแพทย์โรงพยาบาลอุตรธานี*, 26(3), 135-143.